

MATERIAIS DE TRABALLO SEMANA DO 30 DE MARZO AO 5 DE ABRIL

Bos días a todos e todas!

Xa levamos dúas semanas de confinamento e seguramente se está facendo duro para moitos de vós. Pero nestes momentos non hai que baixar a garda, esperemos que este gran esforzo colectivo pronto dea resultados positivos.

Como xa vos dixen é importante que cumprades coa vosa parte académica facendo os exercicios propostos, sei que se vos presentan moitas dúbidas e moitos non tedes convosco os libros de texto. Así que nesta ocasión envíovos resumos de teoría que vos sirvan para a resolución das actividades.

Por outra banda informavos que o colexio está traballando nunha nova plataforma en liña para que poidamos comunicarnos de forma áxil e sinxela. En breve estará en funcionamento, así que a partir de agora deixo de atender consultas no meu enderezo electrónico e a comunicación será por este novo medio.

Moito ánimo, xa queda menos!

- Enlaces aos dicionarios en rede:
DICIONARIO DA REAL ACADEMIA GALEGA <https://academia.gal/diccionario>
DICIONARIO DA XUNTA DE GALICIA <https://digalego.xunta.gal/>
- Seguíde repasando a conxugación verbal a través dos xogos da web **O XIMNASIO DOS VERBOS** <https://lorientado.github.io/XimnasioDosVerbos/>, seguindo a ruta: menú, xogos, alternancia vocálica ou verbos irregulares.

REPASO TEÓRICO LINGUA GALEGA**REPASO REGRAS DE ACENTUACIÓN**

1.-AGUDAS. Ex.: chofer, chinés

- Acentúanse as polisílabas rematadas en **-vogal (+n, s, ns)**: mamá, cafés, algún, peóns.

- Mais non levan acento ortográfico:

a) **Monosílabos**: leis, el, ti.

b) As rematadas en **ditongo decrecente (+ n, s)**: papeis, colleu, amei, tomou, pediu, azuis.

c) As rematadas noutra consoante que non sexa **-n** ou **-s**: cantar, nariz, arroz.

2.- GRAVES. Ex. : atmosfera, biosfera, heroe

Levan acento ortográfico cando rematan en consoante diferente de **n, s**, ou en grupos consonánticos distintos de **-ns**: álbum, móbil, mísil, réptil, Félix, tríceps, carácter. (Tamén se acentúan as que teñen **ditongo decrecente** na última sílaba: amábeis).

Polo tanto: cantan, cantas, lapis, canons, colons, dolmens.

3.- ESDRÚXULAS.

Todas levan acento ortográfico: mágoa, bárbaro, tépedo, xílgaro, térmite.

4.- i, u en hiato.

Independentemente das regras anteriores, levan acento ortográfico as vogais *i, u* tónicas cando van inmediatamente antes ou despois dunha vogal átona, para indicar que ambas as vogais non forman ditongo: aínda, baúl, caída, Coímbra, egoísmo, miúdo, raíña, raíz, ruído, saía, súa, traía, túa, xuízo... (*i, u* non se acentúan cando entre elas e a átona aparece un *h*: prohibes).

5.- **Estranxeirismos e latinismos**: seguen as normas anteriores.

6.- OBSERVACIÓNS.

- 6.1.- As maiúsculas levan acento ortográfico.
- 6.2.- Non levan acento ortográfico os **adverbios** acabados en **-mente**, os **demostrativos**, o numeral **un**.
- 6.3.- Tampouco o levan os **interrogativos** e **exclamativos**: Como lle vai? Onde estás? Preguntoulle cal quería. Só se acentúan para evitar posibles anfiboloxías: dille que queres // dille qué queres.
- 6.4.- O **pronome posposto** ao verbo conta como unha sílaba máis, pero mantense o acento diacrítico: cóntallo, éme igual, dálle.

7.- Acentos DIACRÍTICOS.

á a +a, substantivo	a artigo, pronome, preposición
ás a +as, substantivo	as artigo, pronome
bóla esfera	bola peza de pan
cá ca + a	ca conxunción
cás ca + as	cas preposición
chá plana	cha che + a
chás planas	chas che + as
có ca + o	co con + o
cós ca + os, substantivo	cos con + os
cómpre é mester	compre merque
cómpren son mester	compren merquen
dá verbo dar	da de + a
dás verbo dar	das de + as
dó compaixón	do de + o
é verbo ser	e conxunción
fóra adverbio	fora verbos ser e ir
má ruín	ma me + a
más ruíns	mas me + as
máis adverbio	mais conxunción
nó substantivo	no en + o
nós pronome tónico, substantivo	nos pronome átono, en +os
ó ao	o artigo, pronome
ós aos	os artigo, pronome

óso do corpo	oso animal
pé parte do corpo	pe letra
póla rama	pola galiña, por + a
pór poñer	por preposición
présa apuro	presa prendida, presada
sé verbo <i>ser</i>, sede eclesiástica	se conxunción, pronome
só adxectivo e adverbio	so preposición
té infusión	te letra, pronome
vén presente de <i>vir</i>	ven presente de <i>ver</i>, imperativo de <i>vir</i>
vés presente de <i>vir</i>	ves presente de <i>ver</i>
vós pronome tónico	vos pronome átono

REPASO E AMPLIACIÓN: OS TEXTOS ARGUMENTATIVOS

Argumentar consiste en achegar razóns para defender unha opinión. A argumentación emprégase para desenvolver temas que se prestan á controversia e, ao mesmo tempo, que intentan dar unha información o máis completa posible sobre eles; pretenden persuadir o lector mediante un razoamento. A argumentación apoíase en ideas lxicamente aceptables.

Cando queremos manifestar, defender ou contradicir opinións, empregamos diversos argumentos. A solidez das nosas opinións vén dada por eses argumentos e a forma de expolos, que ten que ser clara, ordenada, coherente e xerarquizada, como veremos máis adiante.

Elementos da argumentación

- Tese: é a idea fundamental que se defende. Constitúe o núcleo da argumentación, onde se expón o tema do que vai tratar o texto. Ten que presentarse de xeito claro, obxectivo e conciso.
- Corpo: logo de exposta a tese, ofrécense os argumentos para confirmala ou rexeitala (contraargumentos).
- Conclusión: que reafirma ou reitera a tese, a partir dos elementos do apartado anterior.

Elaboración dun texto argumentativo

Técnicas para expoñer as nosas razóns de maneira convincente:

- Presentar con sinxeleza e claridade o que queiramos expor. É conveniente expormos a nosa opinión cunha frase breve e simple, sen palabras inútiles. Exemplos: eu penso que, quero expresar o meu desacordo, sobre ese asunto eu quero manifestar, vou dar a miña opinión sobre...
- Definir previamente o significado das principais palabras coas que expresamos a nosa opinión. Cando poida haber dificultade para que o auditorio ou o lector entendan do que imos falar, é preciso aclarar cal é para nós o significado daqueles termos que poidan interpretarse mal.
- Termos en conta cal é o público ao que nos diriximos (adecuación). Non é o mesmo unha argumentación dirixida a un público experto ou coñecedor da materia que tratamos, que a un que non sabe nada do asunto, se é un auditorio infantil ou adulto, formado ou non, etc.

- Empregar argumentos válidos para xustificar a nosa opinión: os que sexan máis eficaces para o público ao que nos diriximos (adecuación). Non podemos usar os mesmos argumentos con nenos que cos adultos, cun auditorio culto que con xente iletrada, etc.

Tipos de argumentos para defender a nosa opinión

- Experiencia persoal. Hai xente que basea a súa argumentación apelando á súa experiencia: vino eu mesmo, pasoulle a un amigo, segundo a miña experiencia... Son argumentos moi pouco consistentes, porque a visión e a experiencia de cada un pode ser moi limitada e a súa opinión, parcial.
- Argumento de autoridade. Moitas veces para dar forza á nosa opinión apelamos a outras persoas máis sabias que opinan igual. Exemplos: Estudos realizados en Gran Bretaña demostran isto.. O gran científico Grande Cobián opina de este modo; Spinoza tiña razón cando escribía...
- Argumento de universalidade. Consiste en defender algo que é aceptado pola opinión xeral. Isto supón que todo o mundo está de acordo. É un argumento moi utilizado na publicidade: Todo o mundo o usa, Todos o toman... Pero é un razoamento pouco consistente e non pode ser o único. Exemplos: Á xente xa non lle produce estrañeza ver estas cousas; A maioría dos países europeos hai tempo que recoñecen eses dereitos.
- Argumento de singularidade. É o contrario ao anterior. Pode resultar convincente pertencer a unha minoría intelixente, que se distingue dos demais nas súas opinións. É un argumento tamén moi utilizado na publicidade: Poucos o fan así, Pase a formar parte dunha minoría selecta, Sexa único... Tampouco este é un argumento consistente se é o único. Exemplos: Unha minoría distínguese pola súa elegancia; Só uns poucos son capaces de se entregar así.
- Argumento de semellanza. Ás veces argumentamos expondo un caso de similares características. Así, para defender un argumento falamos dunha situación semellante (analoxía) ou exemplo onde se cumpre o que nós sostemos. Exemplo: Como unha noite dos cristais rotos en Alemaña, así viviron os cidadáns vascos a xornada de onte.
- Argumentos baseados nas consecuencias dun feito (argumento causa-efecto): deféndese un feito polas boas consecuencias que pode producir ou, pola contra, xúlgase un feito como malo cando as repercusións son perniciosas. Exemplos: É tanto o inmenso dano que causan as drogas que todo é pouco para evitalas; Se todos fixésemos as cousas así, o noso país sería un caos.
- Argumento por xeneralización. Tómase un acto individual e illado como representativo dunha situación xeral. Non é lícito nin xusto utilizar este razoamento nas argumentacións. Exemplo: Habería que deportar todos eses ilegais que están roubando os nosos postos de traballo.
- Argumento baseado na persoa en vez das súas razóns. Consiste en valorar o que di a persoa polo seu aspecto ou pola estima que se lle ten. Este argumento tampouco é lícito nin xusto empregalo. Exemplo: Só un fachendoso aparvado coma el podería dicir iso.

Os conectores nos textos argumentativos

Os conectores **de orde** (primeiro, segundo, terceiro, por unha banda, doutra banda, etc.); **explicativos** (ou sexa, é dicir, isto é, a saber; noutras palabras, etc.) e **de contraste** (en cambio, pola contra e por contra, etc.) son moi útiles cando redactamos textos argumentativos xa que axudan a organizar o texto e lle achegan coherencia e cohesión. Tamén se utilizan moito os conectores de causa: por, porque, como, posto que, dado que, debido a (que), a causa de (que), considerando (que), tendo en conta (que)...

ACTIVIDADES

1. Acentúa.

- Os meus avos viven fora de Galicia, pero ven sempre a TVG.
- Aprendin a facer un no mariñeiro no curso de vela.
- Se non te chamo e porque fun tomar un te.
- Alberte non nos avisou de que fora ao cine e nos estivemos esperando fora por el media hora.
- Eu podo as polas cando podo e cando quero.
- Ti con eses lentes ves ben, mais veras como son mellores estes novos cos vellos.
- A diferenza entre *ao* e *o* e so grafica, pero non de timbre; as duas pronuncianse cu *o* aberto.
- Non ves que ven ferido; ven, axudao e mira que non teña roto o oso da perna.

2. Acentúa estas palabras e indica se son agudas, graves ou esdrúxulas.

coxegas	anunciou	loureiro	lapis
heroe	tregua	crater	revelou
tactil	accion	medula	amalgama
ademais	triceps	nausea	climax

3. Le o seguinte texto e busca no dicionario as palabras que descoñezas.

A nosa época e o mundo no que vivimos non ofrecen moitas razóns para ser optimistas.

As grandes cantidades de diñeiro que se gastan en armas poderían e deberían destinarse ao desenvolvemento e a satisfacer as urxentes necesidades dos países do Terceiro Mundo.

Pero, pola contra, a carreira de armamentos continúa. Máis de medio millón de científicos e de técnicos do mundo enteiro están dedicados a perfeccionar armas cada vez máis destrutivas, e máis do setenta por cento das investigacións que se están a realizar na actualidade son de carácter militar. É evidente o desperdicio de recursos que esas actividades entrañan, pero non hai que esquecer que elas comportan enormes ganancias a certas persoas e organismos.

Ao mesmo tempo, os países do Terceiro Mundo sofren de pobreza, de fame e de malnutrición, males que frecuentemente son atribuídos á "explosión demográfica". Pero as verdadeiras causas hai que buscalas na estrutura mesma dos sistemas de produción, se a xente ten fame non é por falla de alimentos. Mesmo no ano 1974, durante a peor crise alimentaria que sufriu o mundo, as reservas mundiais de cereais eran abondas para dar de comer a todos os habitantes do planeta. Pero cada vez é meirande o número de persoas que non poden pagar polos alimentos que necesitan. De aí que, mentres non se produzan cambios estruturais nas relacións de produción (é dicir, quen produce os alimentos, quen os vende, a que prezos, etc.), a acumulación de produtos agrícolas pouco ou nada influirá na erradicación da fame. En Asia do sueste, por exemplo, existen actualmente vinte e dous millóns de toneladas de excedentes alimentarios, mentres que na mesma rexión se contan por millóns as persoas famentas.

A fame é, pois, consecuencia da organización social máis que da produción, e non abonda con aumentar esta última para suprimir a fame no mundo.

4. Cal é a idea fundamental (tese) que defende o autor sobre as causas da fame no mundo?

5. Escribe dúas razóns que expoña o autor para defender a súa opinión.

6. Subliña os conectores textuais que utiliza o autor.

7. Este texto é argumentativo. Por que?